

DROGUES A L'ALBUFERA

És sorprenent assabentar-se que a les aigües de l'Albufera hi ha restes de drogues d'abús. Així ho demostra un estudi dut a terme per investigadors de la Universitat de València i del Centre d'Investigacions sobre Desertificació (CIDE), publicat en la revista *Analytical and Bioanalytical Chemistry*. La investigació ha tingut ressò i ha generat un debat que ha conclòs amb la negativa de les autoritats polítiques a considerar els resultats de la recerca. Yolanda Picó, principal autora de l'estudi, Vicente Andreu, Cristina Blasco i Pablo Vázquez participen en «La conversa» per parlar del seu treball.

Quantes drogues han detectat, en la seua investigació, a les aigües de l'Albufera de València?

YOLANDA PICÓ: Detectàrem sis drogues d'abús, de les setze que buscàvem, entre les quals hi havia èxtasi i cocaïna, per exemple.

Quin és l'origen d'aquestes drogues?

PABLO VÁZQUEZ: Bàsicament, les aigües residuals, o bé dels pobles dels voltants que no passen l'aigua per la depuradora o bé perquè les depuradores no tenen prou capacitat. Per exemple, quan en moments esporàdics la població d'un municipi augmenta, la depuradora no té la capacitat per filtrar tota l'aigua. És així com els residus acaben arribant a l'Albufera per sèquies o per les aigües subterrànies.

Aleshores, el problema ve de la depuració de l'aigua que fan els nuclis urbans que envolten el paratge?

P. VÁZQUEZ: Sí, així és.

VICENTE ANDREU: Jo crec que no solament hi ha problemes en la depuració, sinó que les plantes de tractament no estan preparades per detectar determinades substàncies. S'haurien d'actualitzar. Hem de tenir en compte que cada vegada es troben nous composts que no s'havien buscat abans, el que no vol dir que no hi foren.

Y. PICÓ: En el cas dels punts on nosaltres trobàrem restes també hi ha evidències que ens fan pensar que hi pot haver alguna zona de vessament incontrolat, que no passe per les depuradores. Això ho sabem per les concentracions altes que hem trobat en alguns punts determinats.

Les restes de drogues presents a l'aigua conserven els efectes farmacològics?

Y. PICÓ: Moltes sí. De fet, es troben drogues majoritàriament als principals metabòlits que es formen a l'ésser humà, però també es troba droga d'abús inalterada, farmacològicament activa.

CRISTINA BLASCO: És important destacar també que les concentracions que hem trobat són molt petites.

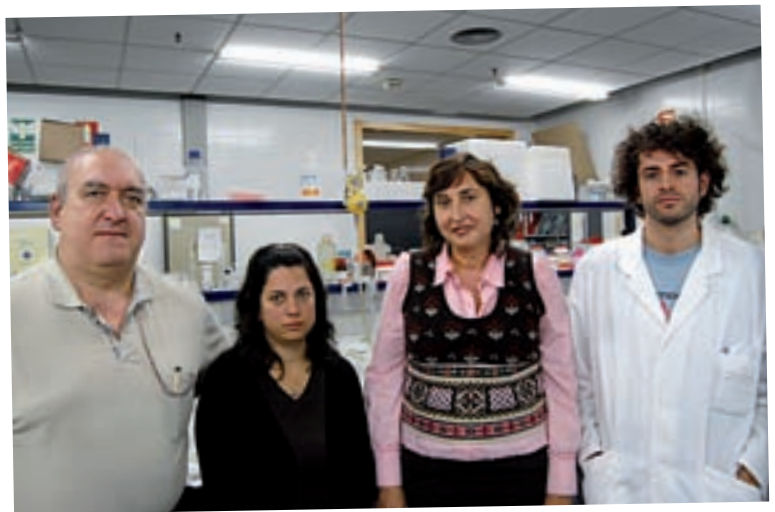
V. ANDREU: Sí, és cert, però cal saber també que la importància no consisteix exclusivament en allò que afecta els humans. Hem de considerar els ecosistemes, ja que l'efecte que puga tenir sobre la fauna aquàtica o la microfauna terrestre encara ha de ser estudiat. Hi ha dades que demostren que aquestes drogues indueixen certes alteracions.

És a dir: una concentració que per un humà pot ser irrisòria a un altre ésser viu pot afectar-lo negativament.

P. VÁZQUEZ: Són concentracions petites per a nosaltres que pesem 70 kg. Però per a un ésser viu que pesa 2 grams... la cosa canvia.

V. ANDREU: A més, pot causar-li efectes directament o, en el cas que els metabòlits siguin acumulatius, a llarg termini. Pot ocórrer igual com passa amb els metalls pesants: una concentració esporàdica i petita és inofensiva però si a la llarga n'ingereixes constantment pot tenir conseqüències.

Y. PICÓ: En el cas dels humans, amb les concentracions que hem trobat és difícil que puga afectar-los. L'Albufera no és una zona de bany ni conté aigua potable que vaja a ingerir-se. No obstant això, sobre la fauna sí que pot tenir efectes. A més, no hem de perdre de vista que es tracta d'unes substàncies que en cap cas haurien d'estar presents a l'aigua.

© Àlex M. Orts

Els quatre investigadors de la Universitat de València autors de l'estudi sobre la presència de drogues a l'Albufera. D'esquerra a dreta, Vicente Andreu (investigador del CSIC en el CIDE, centre mixt del CSIC-UV-GV), Cristina Blasco (professora titular de la Universitat de València), Yolanda Picó (catedràtica de Nutrició i Bromatologia de la Universitat de València) i Pablo Vázquez (investigador doctorand).

Llavors en cap cas es pot menystenir la presència d'aquestes substàncies que han trobat, per menuda que siga.

V. ANDREU: Una aigua té uns estàndards de qualitat, en cap dels quals apareixen aquests composts.

Y. PICÓ: Arran de tota la polèmica sorgida, cal aclarir que hem de diferenciar entre un descobriment alarmant i un descobriment preocupant. Les concentracions que hem trobat no són alarmants, però sí preocupants. Hem trobat unes substàncies que no haurien de ser-hi i que poden tenir efectes a llarg termini, si no sobre l'ésser humà sí sobre l'ecosistema. Hem de valorar-ho com un fet que s'ha de controlar i millorar.

Hi ha la frase d'una autoritat política local que diu que per consumir un gram de droga s'hauria de beure l'Albufera sencera. Què en pensen?

V. ANDREU: Tenint en compte que, fisiològicament, si beus 5 litres d'aigua de colp pots patir al·lucinacions, si et beus tota l'Albufera... no sé! [riures]. Evidentment, i pel que fa a la notícia a la qual fa referència, pense que ningú amb dos dits de front es beuria un got d'aigua de l'Albufera. Jo no ho recomanaria.

La frase continua amb l'afirmació que l'aigua de l'Albufera està millor que mai...

V. ANDREU: Jo pense, sincerament, que això no és cert. No tinc dades molt antigues pel que fa a la presència de drogues a l'Albufera i la seua evolució cronològica. Ara bé, pel que fa a la qualitat de les aigües, aquesta afirmació és totalment falsa. Aquestes aigües han estat molt millor en altres moments, i no solament per les drogues, sinó per molts composts més com ara els metalls pesants. Això és així. Parlant objectivament, hi ha substàncies que no haurien de ser-hi i hi són.

No hi hagué cap tipus de comunicació entre l'Ajuntament de València i el seu grup d'investigació?

P. VÁZQUEZ: A l'endemà d'eixir la notícia del nostre estudi em cridaren d'Aigües Municipals demanant-me que els enviara l'article. No sé què han fet a partir d'aleshores. Després d'aquesta trucada no hi hagué ja cap contacte.

No els han demanat dades ni res semblant?

Y. PICÓ: Amb mi només han contactat des de l'Ajuntament de Benifaió perquè un dels punts que mostrava la concentració més elevada de drogues es trobava allí. Em va

cridar la tècnica de medi ambient demanant-me que si podíem facilitar-los la informació de l'estudi, ja que havien tingut alguns problemes amb algun vessament incontrolat. Manifestaren curiositat pel nostre estudi, per si podia servir-los d'ajuda per resoldre el problema.

El que sembla sorprenent és que la Universitat pública de València faça un estudi on adverteix que hi ha una sèrie de substàncies a l'Albufera que no haurien de ser-hi i que els poders polítics, en lloc de buscar solucions, desacrediten la seua investigació.

Y. PICÓ: A mi, personalment, em fa la sensació que, de vegades, la reacció dels polítics és la de pensar que estem perdent el temps investigant coses insulses. Nosaltres no volem, ni de bon tros, alarmar la població. Som un servei

públic que treballa perquè puguem millorar-se les condicions del medi ambient i els seus problemes, perquè millore la qualitat de les aigües detectant els contaminants que no haurien de formar-ne part.

C. BLASCO: Posem a punt mètodes per detectar nous contaminants que van sorgint i controlar que tot tinga la màxima qualitat possible.

V. ANDREU: El científic, en essència, és pragmàtic. Es basa en resultats demostrats i comprovats. Si trobes, trobes. Si no, no. El que no poden fer és mentir. No hi ha més interpretació que la que les proves ofereixen.

Més enllà del problema que suposa el consum de drogues, de difícil solució immediata, hi ha alguna mesura que es podria prendre per evitar aquesta presència nociva a l'Albufera?

Y. PICÓ: S'estan fent estudis. El problema és que aquests són contaminants emergents i els primers estudis van aparèixer fa tres anys. S'intenta millorar el tractament terciari de les depuradores per garantir que s'eliminen totes les substàncies. Però els estudis costen temps i les mesures costen diners, es tracta d'un procés lent.

V. ANDREU: A més hem de tenir en compte que la major part de les drogues que apareixen ara provenen de l'enginyeria química, i l'enginyeria química sempre anirà més ràpid que els mètodes per detectar els seus productes. Sempre detectarem els contaminants quan, en major o menor mesura, es troben ja al medi ambient.

ÀLEX M. ORTS

Estudiant de Periodisme, Universitat de València

**«PEL QUE FA A LA
QUALITAT DE LES
AIGÜES, L'AFIRMACIÓ QUE
L'ALBUFERA ESTÀ MILLOR
QUE MAI ÉS TOTALMENT
FALSA. AQUESTES AIGÜES
HAN ESTAT MOLT MILLOR
EN ALTRES MOMENTS, I
NO SOLAMENT PER LES
DROGUES»**

VICENT ANDREU